

TAALELEIDSEXPERT: SESSIE 3

Krachtige taalleeromgeving - Concreet

Sophie Stroobants

Taalbeleidsexpert

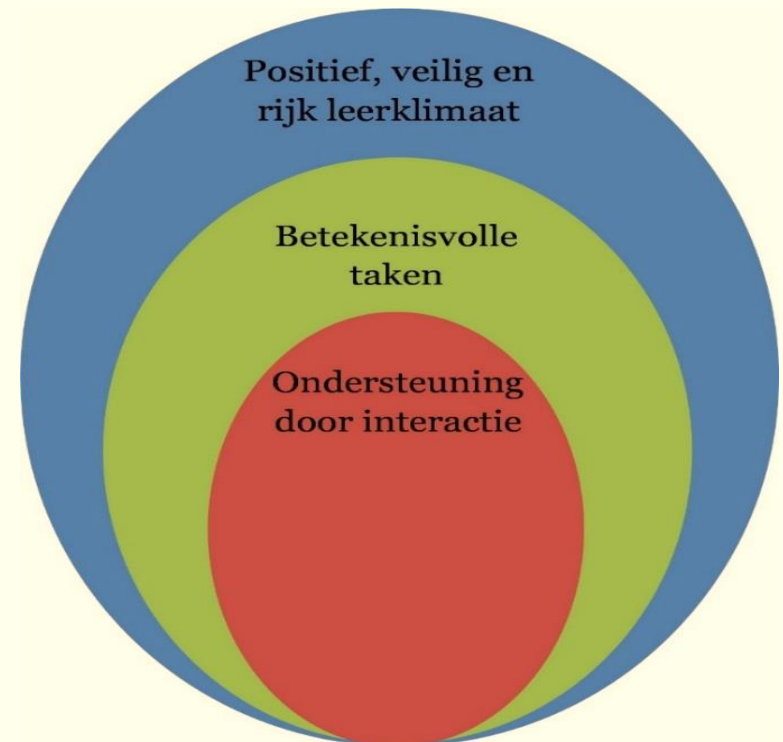
- Sessie 1: Implementatie voorbereiden
- Sessie 2: Krachtige taalleeromgeving
- **Sessie 3: Visie ontwikkelen en communiceren**
- Sessie 4: Taalbeleidsplan
- Sessie 5: Visie realiseren
- Sessie 6: Institutionaliseren

Werksessies

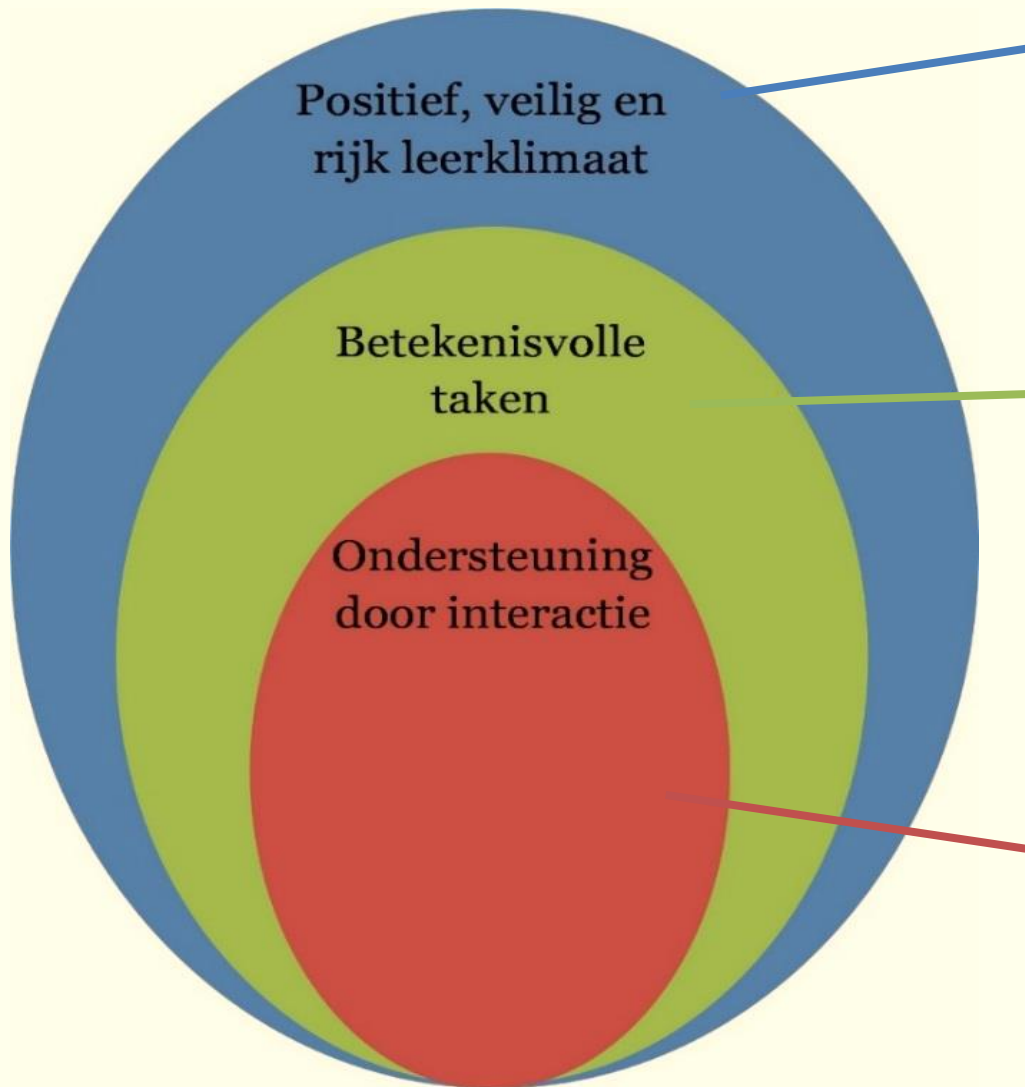
- **Leerkrachtenstijl kleuter + terugkomsessie**
- **Leerkrachtenstijl lager + terugkomsessie**
- **Talensensibilisering kleuter/lager + terugkomsessie**
- Differentiatie lager + terugkomsessie

Kadering van het project

- Stad Mechelen wil aan scholen de kans geven om een krachtig taalbeleid uit te werken
- Samen werken aan een krachtige (taal)leeromgeving!

Verschillende invalshoeken

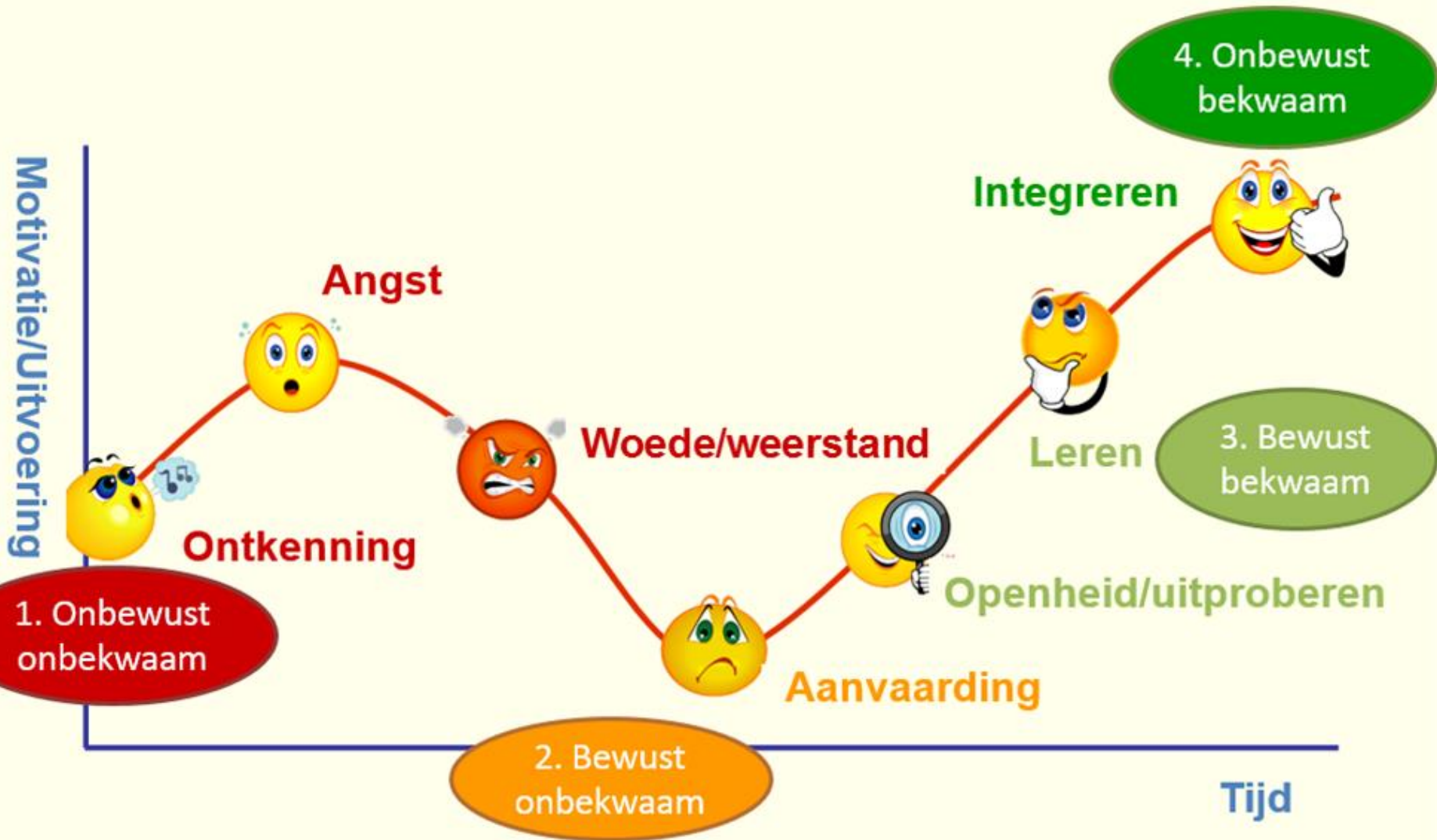
Talensensibilisering

Interactieve werkvormen

Leerkrachtstijlen

Iedereen mee?!

Veranderings-/leercurve (Kübler-Ross)

Weerstand!?

■ De regel van drie:

- Er zijn geen geboren weerstanders.
- Mensen reageren in reactie op iets.
- Vraag je af: wat zijn de oorzaken van deze weerstand?

Oorzaken van weerstand

Ik begrijp het niet	Ik wil dit niet	Ik vertrouw je niet
Te weinig informatie (feiten, data, het idee)	Fysiologische en emotionele reactie op de verandering	Gebrek aan vertrouwen in de leider van de verandering
Gebrek aan informatie	Verlies van macht, controle, status	door de gemeenschappelijke voorgeschiedenis
Oneens over de interpretatie van gegevens	Gezichtsverlies	door wat de leider symboliseert of vertegenwoordigt
Het (achterliggende) idee werd niet meegedeeld	Het idee lijkt ongeschikt of absurd	door belangrijke verschillen in waarden
	Angst om verlaten te worden of alleen achter te blijven	
	Gevoel dat dit er niet meer bij kan	

Doelstellingen van vandaag

■ Even terugblikken

- Implementatie voorbereiden
- Visie ontwikkelen (stap 1 & stap 2)

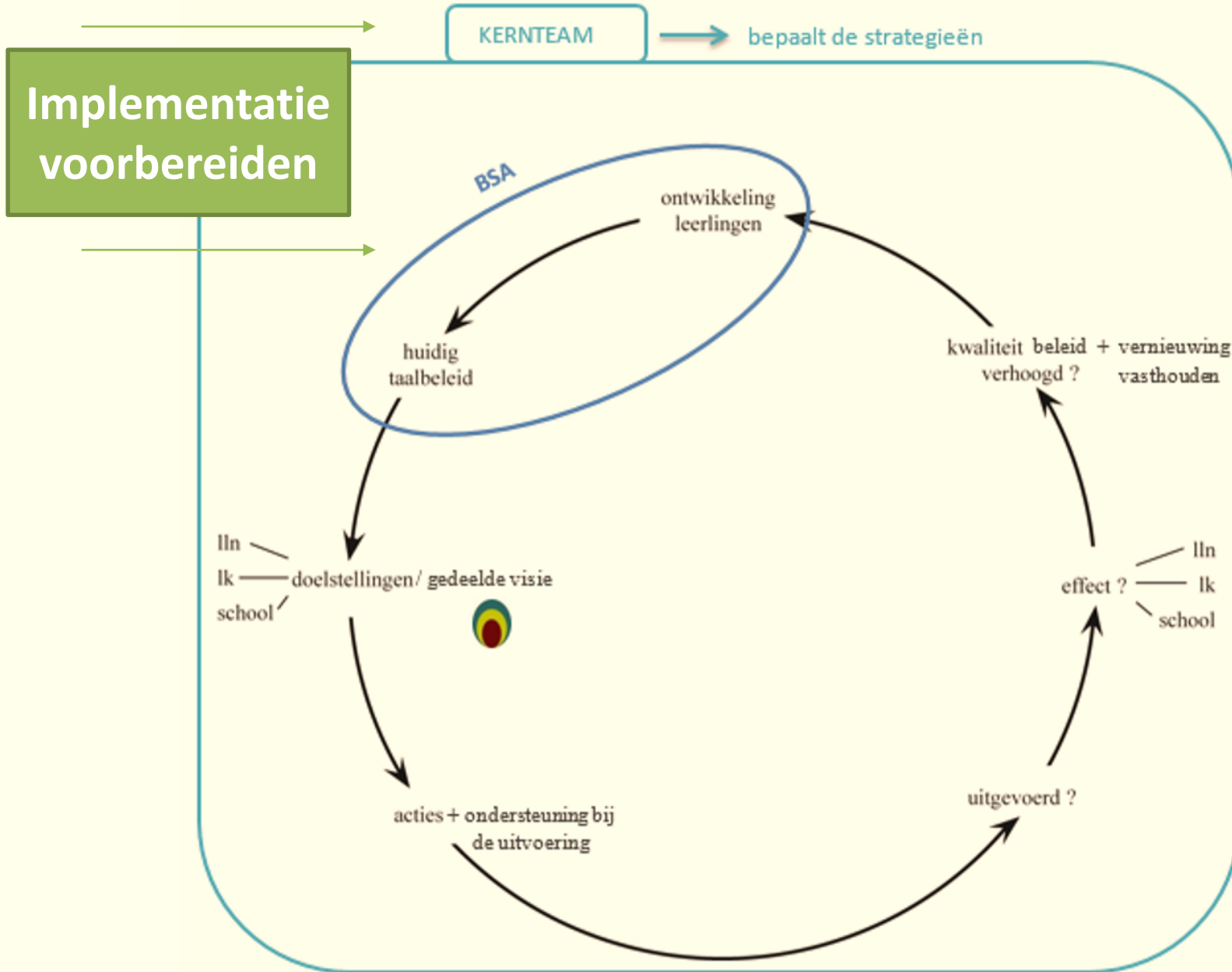
■ Vervolg visieontwikkeling

- Krachtige taalleeromgeving → Concreet
- Aan de slag met het team:
 - Van reflectie naar actie
 - Van actie naar reflectie

Even terugblikken

Sessie 1: Implementatie voorbereiden

Nood bepalen

- Op welk vlak zijn volgens jullie de noden van de kinderen het hoogste?

Lager		Kleuter	
Spreken		Spreken	
Luisteren		Luisteren	
Schrijven		Schrijven	
Lezen		Lezen	

- Nood bepalen

- Vanuit de buik

- Op basis van ET/OD
- Evaluatie-instrumenten, doorlichtingsverslag, MDO's ...

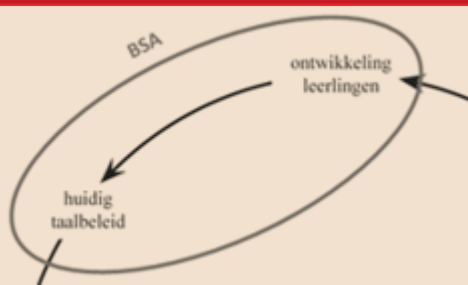
Van nood naar ambitie

■ Formuleer een ambitie

- Wat willen we echt bereiken met onze leerlingen?
- Waar willen we voor gaan?

Huidig taalbeleid

Opdracht:

Duim: Waar zijn wij al goed in?

Wijsvinger: Wat plannen we nog in de toekomst?

Middenvinger: Wat willen we zeker niet? Wat zijn onze valkuilen?

Ringvinger: Waar blijven we trouw aan? Wat hebben we al gedaan en willen we zeker behouden?

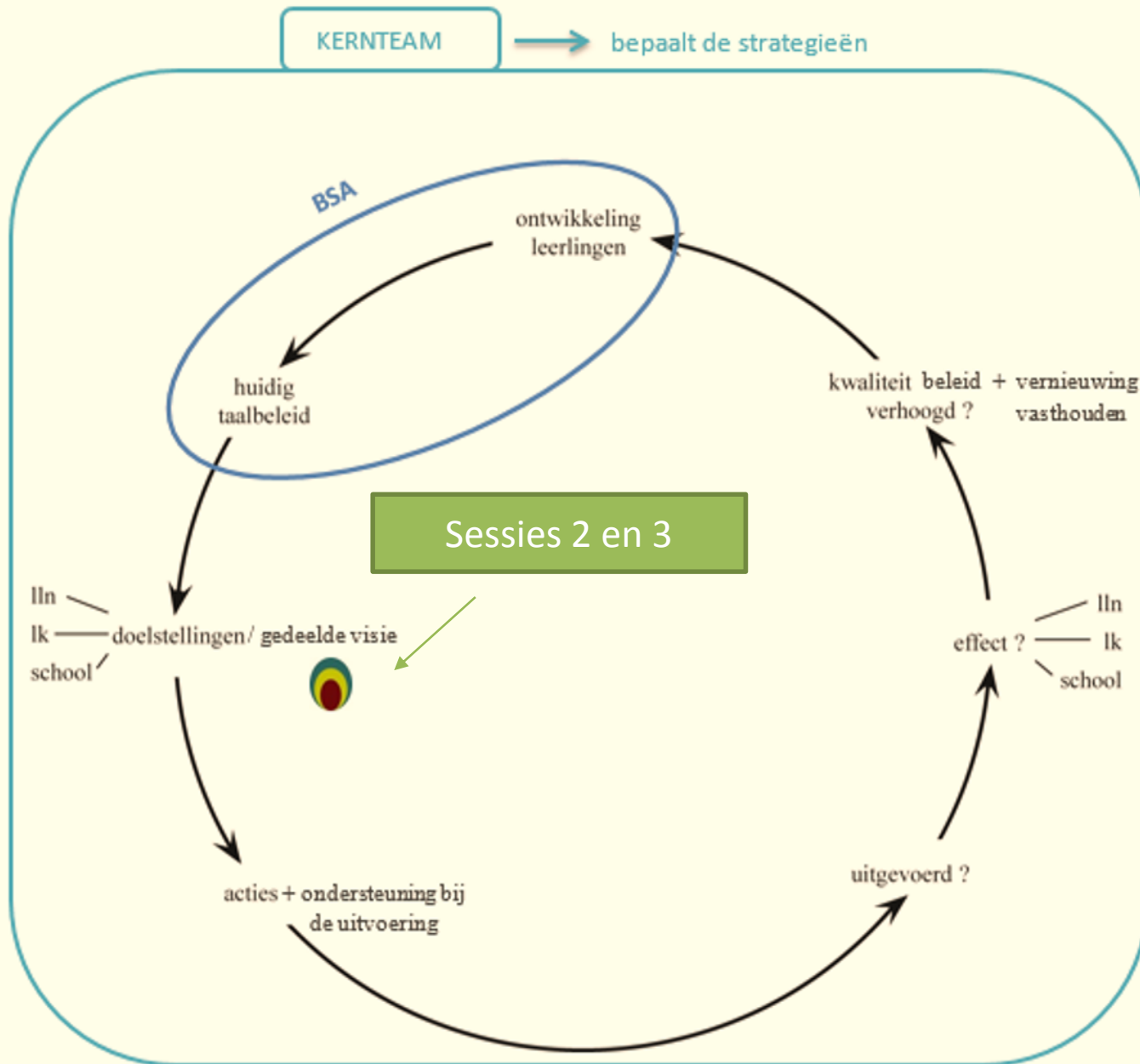
Pink: Waarin willen we zeker nog groeien?

Kernteam Taalbeleid

Wie?

- beslissingskracht hebben op school (meestal de directeur)
- uit het KO en het LO
- beroepservaring in de klas
- gewaardeerd omwille van deskundigheid
- toegankelijk en vlot
- inhoudelijke knowhow ((taal)didactiek, differentiatie...)
- open staan voor vernieuwing
- positief ingesteld staan tegenover directie, leerkrachten en leerlingen: hoge verwachtingen hebben op de drie niveaus.

Sessie 2: Ontwikkel visie

Ontwikkel visie

- 3 grote stappen in de richting van een visie:

Wie zit er in mijn klas/school?

Doelenbewustzijn

Wat moet een leerling kunnen met taal?

Principes taalvererving

Hoe leert een kind taal?

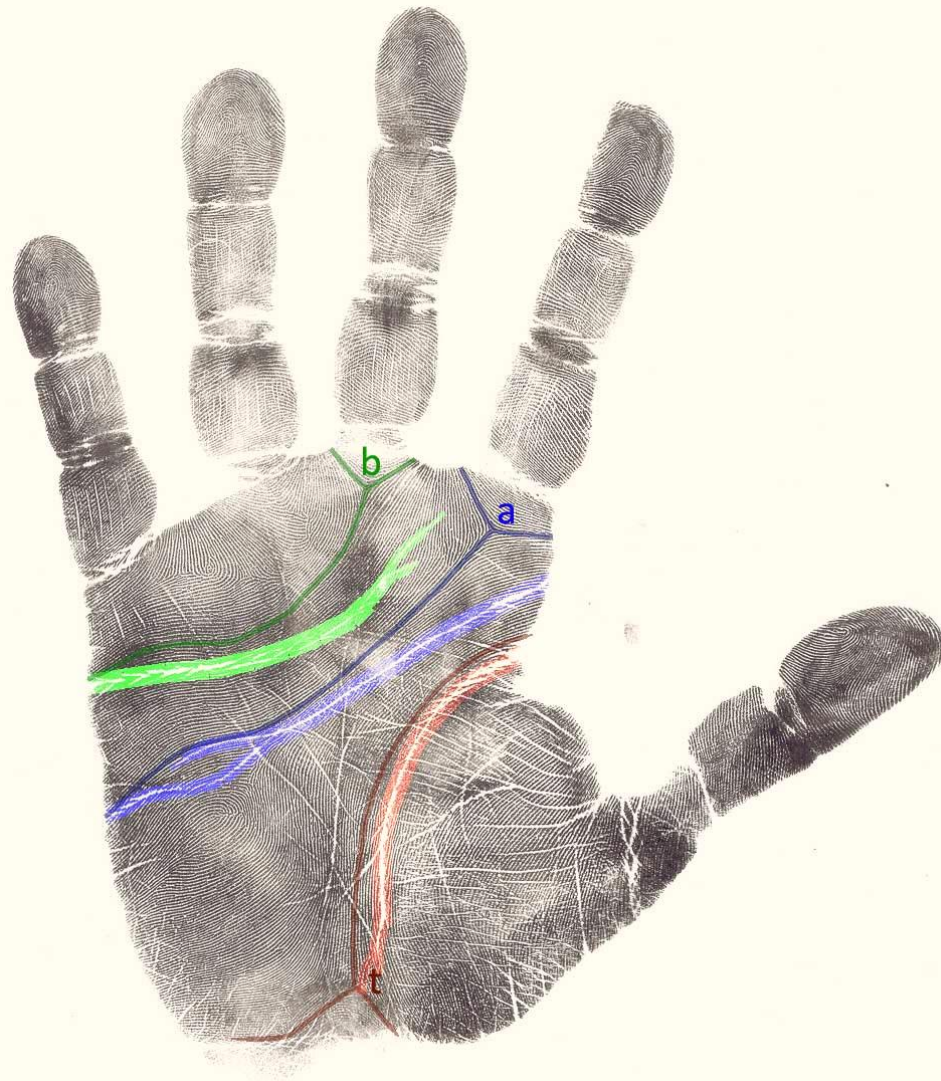
Krachtige taalleeromgeving

Hoe ziet mijn klas/school eruit, zodat een kind optimaal taal kan leren?

Doelenbewustzijn

- ...
- Inleiding bij de leerplannen
- Turven hoeveel keer een doelstelling aan bod komt in een thema.
- Doelen bij de vragen in een toets formuleren.
- Wat moet een goede ... kunnen?
- ET concretiseren per graad
- Moeilijk te bereiken OD en ET
- Overgang van OD naar ET

Handleestaak

Groepswerk taalverwerving

1. De krachtige leeromgeving: het model voor (taal)leren

- Onderzoek Machteld Verelst
- Model 3 cirkels

[toegepast]

3. Meertalige taalontwikkeling

- Ijsberg + duur tweedetaalverwerving
- Grafiek
- Citaten van prof. Van den Branden en prof. Van Avermaet

[theoretisch]

2. Het taalverwervingsproces

- Taalverwervingsproces (schema Joey)
- Cartoons

[toegepast]

4. Verloop taalontwikkeling

- Strookjes en foto's taalontwikkeling
- Fasen taalontwikkeling

[toegepast]

5. Artikel taalverwerving

- Verschillende stukken van het artikel van Kris Van den Branden over het verloop van taalverwerving

[theoretisch]

Vervolg visieontwikkeling

Ontwikkel visie

■ Derde stap

Wie zit er in mijn klas/school?

Doelenbewustzijn

Wat moet een leerling kunnen met taal?

Principes taalvererving

Hoe leert een kind taal?

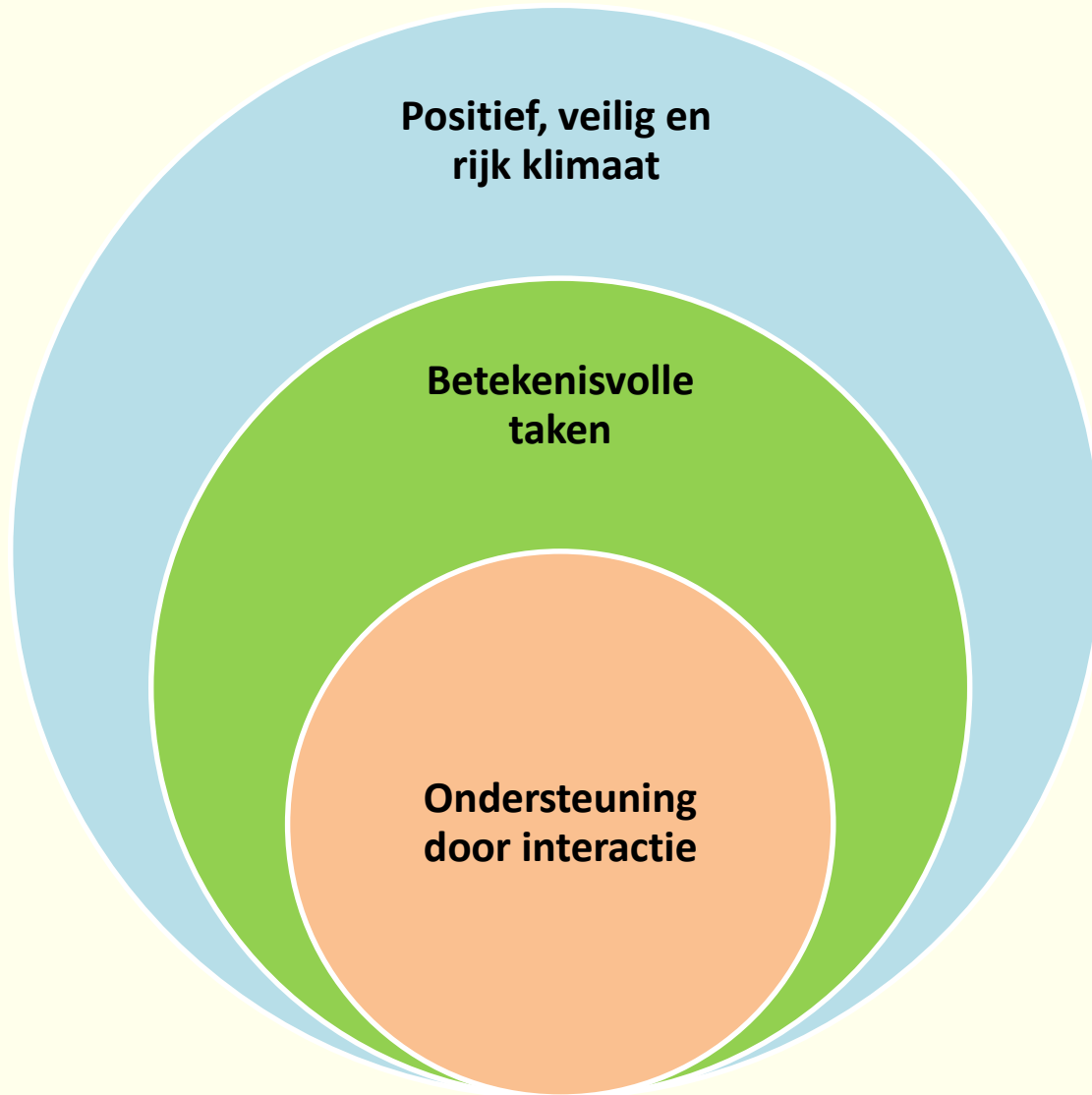
Krachtige taalleeromgeving

Hoe ziet mijn klas/school eruit, zodat een kind optimaal taal kan leren?

Principes taalverwerving

principes	Onderzoek	Handleestaak
Veel taalaanbod	Frequentie	Preren, moelaturen
Motivatie	Plaats	Zin om expert te worden in handlezen
Begrijpelijk: inbedding in de concrete context (voorwerpen, gebaren, beeldmateriaal)	Boekentas Hoofd	Tekening Begeleider toont wat preren en moelaturen zijn Je eigen hand
Taal verbinden met handelen	Plasticine	Lijnen lezen op de hand van je buur
Kwaliteit van de interactie: veel kansen tot spreken, feedback krijgen	Amine - Abdel	Begeleider ondersteunt Deelnemers mogen elkaar ondersteunen

Krachtige (taal)leeromgeving

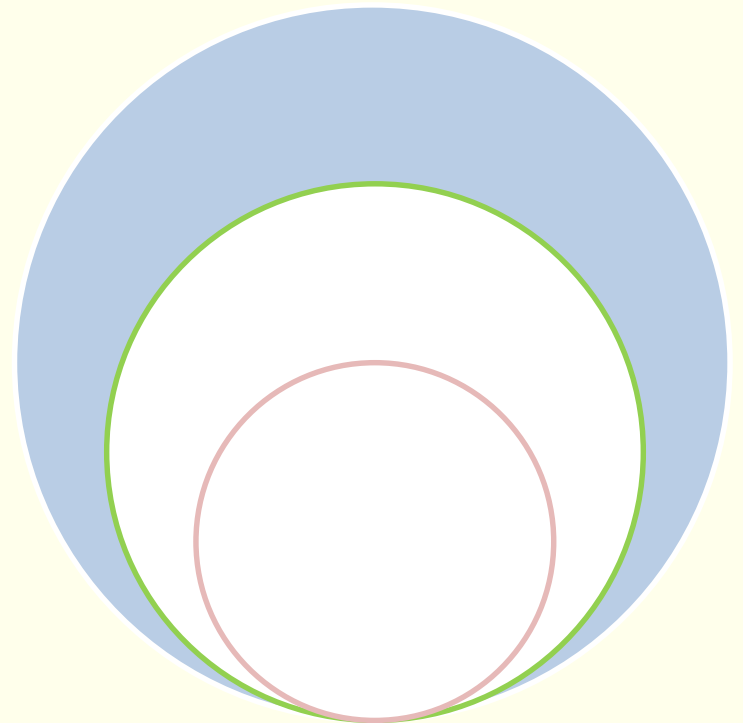

Krachtige (taal)leeromgeving

Positief, veilig en rijk leerklimaat

- Welbevinden
- Rijke context en aanbod
- Motivatie
- ...

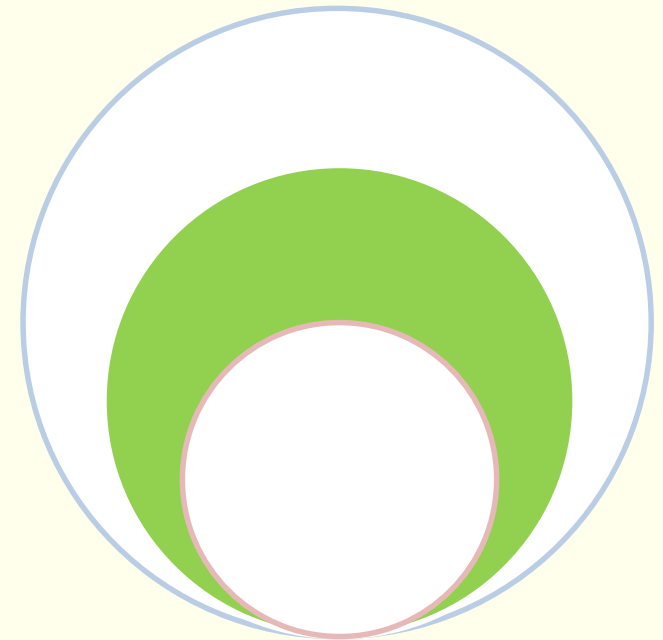
■ Juf Ingrid

Krachtige (taal)leeromgeving

Betekenisvolle taken

- Uitdagende en functionele taken
- Interactieve werkvormen
- Concreet doel
- ...

■ Taak 'stroomkring'

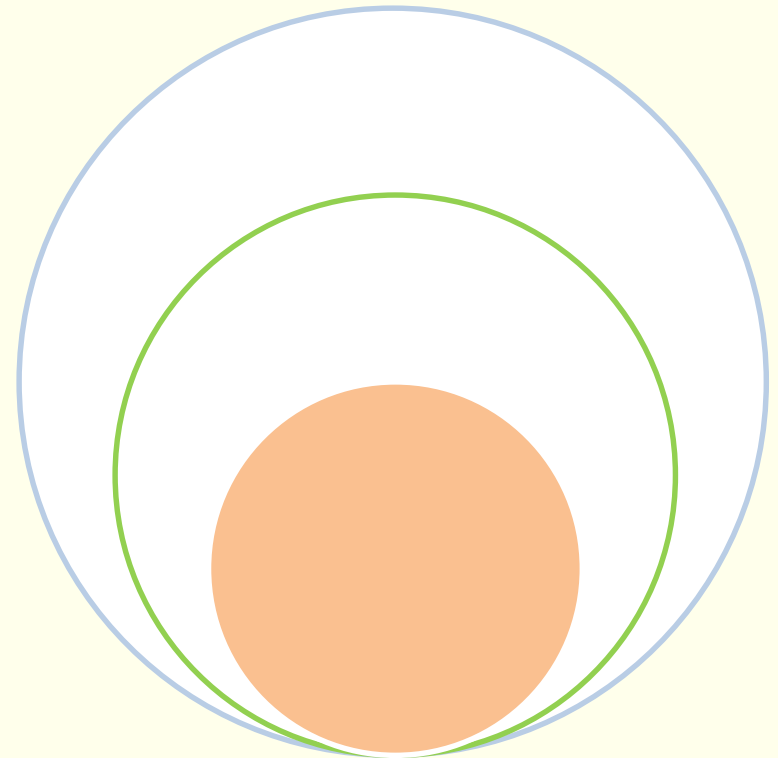
<http://www.youtube.com/watch?v=Lv3Rt-CWgeQ>

Krachtige (taal)leeromgeving

Ondersteuning door interactie

- Drempels helpen nemen
- Feedback geven
- Leerkrachtstijl aanpassen
- ...

■ Meester Tim

Aan de slag met het team

Aan de slag met het team - Hoe?

■ Optie 1: **Vanuit reflectie naar actie**

- Werk je met een team dat graag reflecteert en eerst een kader opbouwt voordat het aan de slag gaat?

■ Optie 2: **Vanuit actie naar reflectie**

- Werk je met een team dat graag onmiddellijk de handen uit de mouwen steekt en reflecteert over genomen acties?

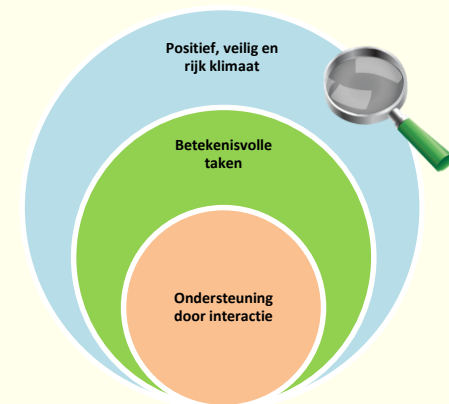
Visie concretiseren

■ Groepen per vaardigheid:

- Kijkwijzer schijven
- Kijkwijzer spreken
- Kijkwijzer lezen
- Kijkwijzer luisteren

■ 3 rondes:

- Positief, veilig en rijk leerklimaat
- Betekenisvolle taken
- Ondersteuning door interactie

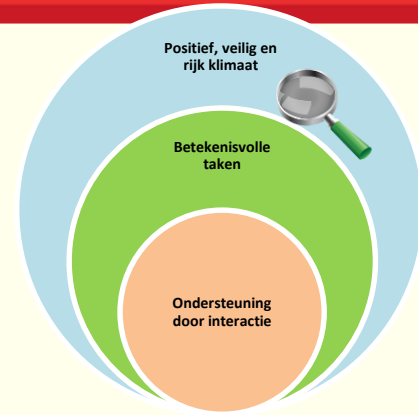

■ Na elke ronde volgt een bespreking

- Uitwisselen ervaringen + tips

Visie concretiseren: ronde 1

■ Cirkel 1: Positief, veilig en rijk leerklimaat

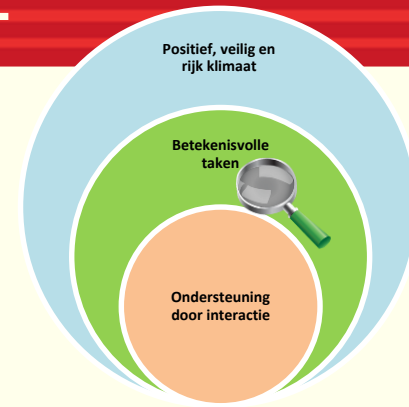

➤ OPDRACHT

- Neem de 6 enveloppes met stellingen, start met één enveloppe.
- Neem telkens 1 stelling uit de enveloppe en bespreek ze.
- Zijn jullie het eens met de stelling? Waarom wel/niet?
- Formuleer een tip op de kijkwijzer (deel A) op basis van jullie stelling.
- Werk op dezelfde manier verder met de stellingen uit de andere enveloppes. Zorg ervoor dat elke enveloppe aan bod komt.

Visie concretiseren: ronde 2

■ Cirkel 2: Betekenisvolle taken

➤ OPDRACHT:

Denk aan taken/activiteiten die je doet in je klas en waaruit de leerlingen veel leren. Wat maakte die taak/activiteit sterk? Focus op kenmerken van de taak. Vertel aan elkaar en noteer enkele kernwoorden.

➤ OPDRACHT:

Taken vergelijken.

➤ OPDRACHT:

Bekijk samen de kijkwijzer voor betekenisvolle taken (deel B). Zou je, op basis van wat jullie net bespraken, wijzigingen/aanpassingen willen doen? Overtuig elkaar en pas jullie kijkwijzer aan.

Visie concretiseren: ronde 3

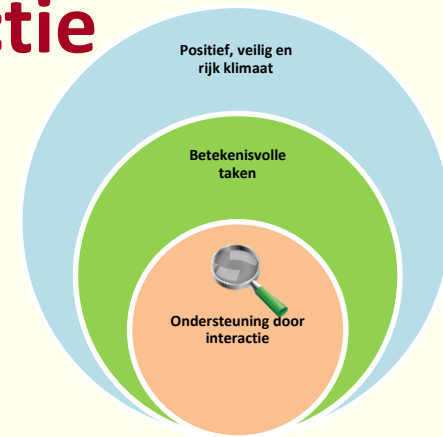
■ Cirkel 3: ondersteuning door interactie

Opbouw kijkwijzer:

■ Zelf in interactie gaan

- Reflecteer over je eigen interactiestijl
- Maak je taalaanbod toegankelijk
- Bevorder interactie door gesprekstechnieken toe te passen.
- Geef constructieve feedback
- Ondersteun op verschillende punten

■ Interactie tussen kinderen stimuleren

Ondersteuning door interactie

➤ Leerkrachtstijltest kleuter:

- http://cteno.be/www_cteno/var/test_leerkrachtstijl_kleuters/

➤ Leerkrachtstijltest lager:

- http://www.cteno.be/www_cteno/var/test_leerkrachtstijl_lager/index.php

Ondersteuning door interactie

- Toegankelijk taalaanbod (Hb p. 64-65)

- Gesprekstechnieken (Hb p.67-68)

- Feedback (Hb p. 69)

- OPDRACHT:
 - Filmpje ‘Valentijnsontbijt’: Formuleer op basis van dit fragment tips in de kijkwijzer bij ‘toegankelijk taalaanbod’, ‘gesprekstechnieken’ en ‘geven van feedback’.
 - Lees de theorie uit de werkbundel en vul de tips eventueel aan.

Transfer naar eigen school

Samen ontwikkelen van een kijkwijzer:

- Wat heb je geleerd?

- Zou je dit in je team doen?
 - Waarom wel/niet?
 - Verwacht je moeilijkheden? Welke?
 - Hoe ga je die moeilijkheden aanpakken?

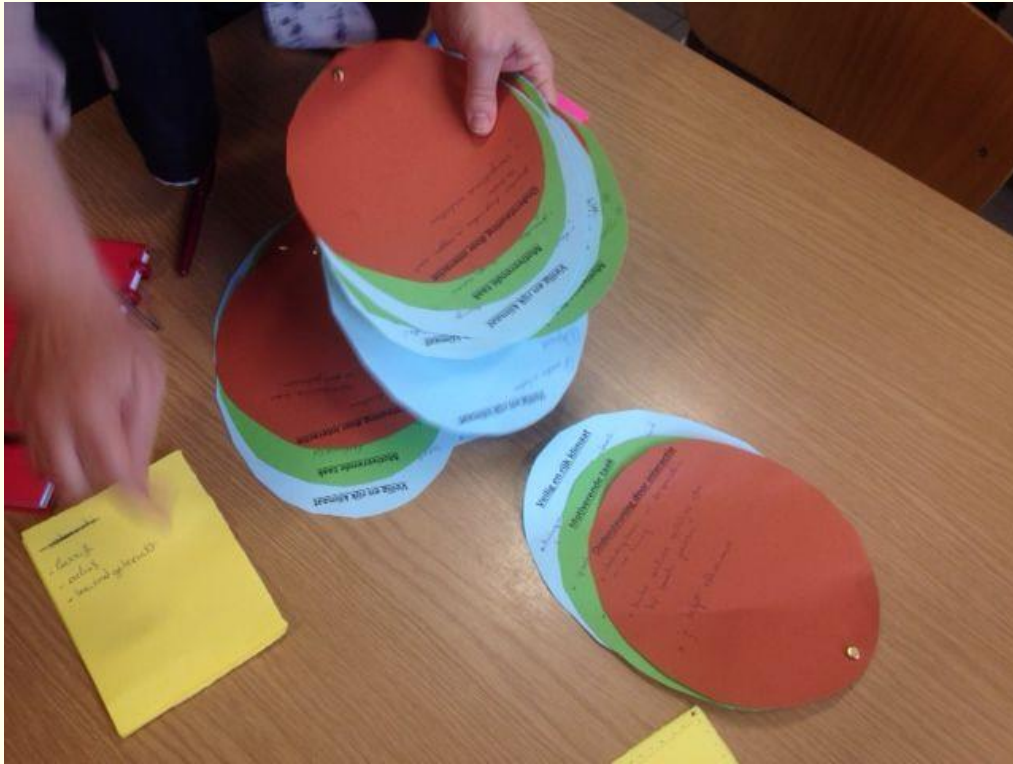
Aan de slag met het team - Hoe?

■ Optie 1: **Vanuit reflectie naar actie**

- Werk je met een team dat graag reflecteert en eerst een kader opbouwt voordat het aan de slag gaat?

■ Optie 2: **Vanuit actie naar reflectie**

- Werk je met een team dat graag onmiddellijk de handen uit de mouwen steekt en reflecteert over genomen acties?

Volgende sessie

- **Wanneer?** 11 januari '16
- **Om hoe laat?** Van 9u30 tot 12u30
- **Waar?** Stedelijk Conservatorium
- **Waarover?**
 - Taalbeleidsplan

Dropbox

Alle documenten vind je terug op Dropbox.

Login: taaltrajectmechelen@hotmail.com

Wachtwoord: Schooljaar20152017

Contactgegevens

www.cteno.be

Sophie Stroobants

Centrum voor Taal en Onderwijs

Blijde Inkomststraat 7 bus 3319

3000 Leuven

016/37.35.75

sophie.stroobants@kuleuven.be